

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра германських і романських мов

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Перекладознавство в міждисциплінарному вимірі

(назва навчальної дисципліни)

напрямок підготовки	доктор філософії
галузь знань	03 Гуманітарні науки
спеціальність	035 Філологія
освітньо-наукова програма	Філологія у вимірах сьогодення: мовознавство, літературознавство, перекладознавство
статус дисципліни	дисципліна вільного вибору аспіранта

Форма навчання денна, вечірня, заочна

Навчальний рік 2024-2025

Семестр III

Кількість кредитів ЄКТС 3

Мова навчання українська

Форма підсумкового контролю залік

КИЇВ 2024

Розробник:

Тронь Тетяна Володимирівна, кандидат педагогічних наук, завідувач кафедри германських і романських мов, КНЛУ.

Рецензенти:

Мелько Христина Богданівна, кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри теорії і практики перекладу з англійської мови, КНЛУ.

Схвалено на засіданні кафедри германських і романських мов, протокол № 12 від 20 травня 2024 р.

Завідувач кафедри

Тетяна ТРОНЬ

Схвалено на засіданні вченої ради університету, протокол № 2 від «26» серпня 2024 р.

Голова вченої ради

Роман ВАСЬКО

**Інформація про оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри	Номер протоколу	ПІБ завідувача кафедри	ЗАТВЕРДЖЕНО Підпис / ПІБ проректора з наукової роботи і міжнародного співробітництва
2021/2022	15 вересня 2021 р.	№ 2	д.філол.н., проф. Ніконова В. Г.	
2022/2023	01 вересня 2022 р.	№ 1	к.філол.н., доц. Мелько Х. Б.	
2023/2024	27 червня 2023 р.	№ 11	к.пед.н., доц. Тронь Т. В.	
2024/2025	22 травня 2024 р.	№ 12	к.пед.н., доц. Тронь Т. В.	

1. Мета вивчення дисципліни:

сприяти *формуванню у аспірантів* професійних компетентностей, необхідних для інноваційної науково-дослідницької і викладацької діяльності в галузі перекладознавства, шляхом поглиблення *системи наукових знань* про міждисциплінарний характер перекладознавства, що безпосередньо впливає на адекватність / еквівалентність перекладу як процесу і результату, відповідність теоретико-методологічних завдань сучасному етапу розвитку цієї науки, а також на якість критики перекладу в аспекті випрацювання критеріїв оцінки, які віддзеркалюють полідисциплінарне підґрунтя науки про переклад; сприяти *усвідомленню аспірантами* взаємозалежності вибору перекладацької стратегії / тактики від дискурсивної / текст-типологічної специфіки оригіналу, яка обумовлена певними завданнями і цілями міжмовної / міжкультурної комунікації як основи перекладацької діяльності; сприяти *формуванню у аспірантів здатності* застосовувати теоретико-методологічні напрацювання новітніх гуманітарних наук та напрямів у власній перекладацькій практиці, проведенні перекладознавчих досліджень, а також наданні критичної оцінки перекладу як результату в межах художніх / нехудожніх дискурсів.

2. Загальний обсяг (відповідно до робочого навчального плану):

3 кредити ЄКТС; 90 год., у тому числі:

	Денна/вечірня форма навчання	Заочна форма навчання
Лекції	20 год.	6 год.
семінарські заняття	10 год.	4 год.
практичні заняття	–	–
Консультації	–	–
самостійна робота	60 год.	80 год.

3. Передумови до вивчення або вибору навчальної дисципліни:

3.1. *Знати*: теоретико-методологічні засади письмового перекладу художніх і нехудожніх текстів; текстологічні категорії, поняття літературознавства та міжкультурної комунікації, релевантні завданням теорії і практики перекладу; структурно-функційні засади виокремлення одиниці перекладу; жанрово-стилістичну домінанту оригіналу або його текст-типологічну приналежність; крос-культурні інтегральні / диференційні структурно-типологічні ознаки оригіналу в перекладі; загальнокультурну, національно-культурну, етнокультурну складові тексту в перекладі; важливість перекладу як засобу збагачення рідної мови і літератури та міжкультурного / міжмовного посередника.

3.2. *Вміти*: застосовувати методи лінгвістичного, літературознавчого, зіставного компаративного та контрастивного аналізу вихідного / цільового тексту; здійснювати доперекладознавчий / перекладознавчий аналіз оригінальних текстів різних жанрів і стилів із метою визначення їх жанрово-стилістичної домінанти; для нехудожніх текстів – установити текст-типологічну специфіку оригіналу; з'ясувати інваріантні / варіативні ознаки тексту оригіналу в перекладі на всіх текстових рівнях; диференціювати жанрово-стилістичну домінанту й авторський ідіостиль тексту оригіналу в перекладі; аргументувати вибір стратегії / тактики перекладу з огляду жанрової / текст-типологічної приналежності оригіналу; застосовувати методологічні принципи здійснення філологічного / адекватного перекладу художніх і нехудожніх текстів; аргументувати оцінку перекладу в процесі його редагування.

3.3. Для успішного освоєння дисципліни аспіранти повинні володіти комплексними знаннями із загально філологічних дисциплін (мовознавства і літературознавства), а також міжкультурної комунікації та дискурсології. Знання та навички, отримані в результаті вивчення цих курсів, створюють необхідну базу для формування у аспірантів ґрунтовних знань і навичок із курсу «Перекладознавство у міждисциплінарному вимірі» і мають високу ступінь кореляції з ними.

4. Анотація навчальної дисципліни.

Дисципліна «Перекладознавство у міждисциплінарному вимірі» належить до переліку дисциплін вільного вибору аспіранта. Вона спрямована на поглиблення і систематизацію знань аспірантів щодо сутності перекладознавства як міждисциплінарної взаємодії, у якій мета і завдання перекладу корелюють із теоретико-методологічними засадами певної гуманітарної науки у форматі домінування для перекладу відповідної структурно- функційної моделі. Курс дозволить систематизувати знання аспірантів про переклад як процес і результат, як вторинну моделюючу систему, адекватність якої залежить від урахування перекладачем / теоретиком перекладу / критиком перекладу семіотичного характеру, міжкультурних / крос-культурних викликів оригіналу в перекладі, а також його дискурсивних і концептуальних настанов. Курс сприяє усвідомленню аспірантами взаємозалежності вибору стратегій / тактик перекладу і типу тексту / жанру, які віддзеркалюють цілі і завдання відповідно до їх міждисциплінарного виміру. У межах цього курсу аспіранти опановують вміннями застосовувати теоретико-методологічні напрацювання різних дисциплін на доперекладному / власне перекладному / післяперекладному етапах роботи із текстом / групами текстів в перекладі.

Курс включає два змістових модулі.

У першому модулі надається уявлення про *міждисциплінарний характер перекладознавства* у теоретико-методологічному вимірі з акцентом на структурній й антропологічній парадигмах, які віддзеркалюють лінгвальні й екстралінгвальні умови появи *новітніх напрямів гуманітарних знань, що характеризують сучасний стан перекладознавства*: аналіз історико-культурних засад урахування в перекладацькій теорії і практиці досліджень із міжкультурної комунікації, семіотики, дискурсології, когнітивістики, концептології; розгляд теорій зв'язку мови, мислення і культури, ролі мови в *міжкультурній комунікації*; аналіз основних видів комунікації (вербальна, невербальна, паравербальна), а також основних функцій комунікації; *систематизація знань про семіотику як науку про знакові системи*: семіотика і вторинні моделюючі системи; мистецтво як знаковий феномен: кореляція креолізованих текстів у перекладі як полікодових систем; сучасні напрями семіотики з огляду перекладу – біосеміотика, етносеміотика, лінгвосеміотика, абстрактна семіотика; *дискурсивний підхід у перекладознавстві*: поняття дискурсу і тексту в перекладі, дискурс як інституційне явище, типи (види) дискурсу, текст-типологічна диверсифікація дискурсу; *лінгвоконцептологія і перекладознавство*; аналіз статичних і динамічних когнітивних структур у перекладі (концепт, фрейм, сценарій): психолінгвістичний, лінгвокогнітивний і лінгвокультурологічний підходи до вивчення концептів; способи ідентифікації концепту.

У другому модулі розглядаються *полідисциплінарні теоретико-методологічні принципи перекладознавчих досліджень*, що передбачає розгляд засадничих *концепцій міжкультурної комунікації*, релевантних цілям і завданням теорії і практики перекладу, а саме концепції «культурної граматики» (Е. Холл), концепції «ментальних програм» (Г.Ховстед), концепції мови і культури (Е. Сепір, У. Уорф), які передбачають, окреслюють і прогнозують інваріантні / варіативні проблеми перекладу у ракурсі міжкультурної комунікації; тлумачення поняття «текст культури» (термін – Ю. Лотмана) з *огляду семіотичного підходу до перекладу*; розгляд процесу і результату перекладу як явища мистецтва з урахуванням креативності впливу перекладача у його/її індивідуально-авторському прояві на адекватність відтворення оригіналу в перекладі; полікодовість тексту оригіналу в перекладі; поняття «мистецтво перекладу» (підходи Р. Барта, У. Еко, К. Леві-Стросса); сучасні вітчизняні дослідження психології перекладацької творчості (О. Ребрій, С. Засекін); *аргументація релевантності інституційних дискурсів* для завдань перекладу: «відтворення

дискурсу» і «переклад тексту» як засадничі методологічні поняття дискурсології в перекладі; текст-типологія прагматичних текстів у перекладі; релевантність поняття «мовленнєвий акт» цілям усного перекладу; проблеми перекладу й перекладацькі рішення; поняття й типологія проблем перекладу; перекладацьке рішення як основа визначення стратегії перекладу; розвиток методів когнітивного моделювання в перекладознавстві; методика фреймового моделювання текстового концепту в перекладі; стратегії і тактики перекладу крізь призму міждисциплінарного підходу: методи перекладознавчого, зіставного компаративного і контрастивного аналізу одиниць аналізу, що відповідають цілям оригіналу в перекладі

5. Компетентності аспірантів, визначені навчальною дисципліною (освітнім компонентом) «Перекладознавство у міждисциплінарному вимірі».

Компетентності аспірантів з навчальної дисципліни (освітнього компонента) «Перекладознавство у міждисциплінарному вимірі» базуються на *інтегральній, загальних і фахових компетентностях, визначених освітньо-науковою програмою «Філологія у вимірах сьогодення: мовознавство, літературознавство, перекладознавство»* для здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня зі спеціальності 035 Філологія галузі знань 03 Гуманітарні науки:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних і створення нових цілісних знань із загальнофілологічних дисциплін (мовознавства, теорії літератури, перекладознавства), історії їх становлення і розвитку, сучасного стану й актуальних проблем, новітніх наукових парадигм і методології філологічних досліджень (мовознавчих, літературознавчих, перекладознавчих).

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 1. Здатність до оволодіння загальнонауковим (філософським) системним світоглядом, аналізу, синтезу і генерування нових ідей.

ЗК 3. Здатність планувати і здійснювати комплексні дослідження на основі набуття універсальних навичок дослідника, зокрема і в міждисциплінарних галузях.

ЗК 7. Здатність до участі в роботі вітчизняних та міжнародних дослідницьких колективів з урахуванням європейської та євроатлантичної інтеграції держави; демонстрації значної авторитетності, інноваційності, високого ступеню самостійності, академічної доброчесності, постійної відданості розвитку нових ідей або процесів у передових контекстах професійної та наукової діяльності.

ЗК 8. Здатність до осмислення філософсько-світоглядних засад, сучасних тенденцій, напрямів і закономірностей розвитку вітчизняної і світової науки в умовах глобалізації й інтернаціоналізації.

ЗК 9. Здатність до наукового пізнання, застосування здобутих знань у практичній діяльності на засадах загальної та спеціальної методології.

ЗК 10. Здатність ефективно і толерантно працювати в команді, діяти самостійно й автономно, демонструвати персональну відповідальність; ставитися критично до власних наукових досягнень і здобутків інших дослідників; усвідомлювати різні можливості та гендерні проблеми.

Фахові компетентності (ФК)

ФК 1. Здобуття концептуальних та методологічних знань у галузі філології, зокрема засвоєння основних концепцій, розуміння теоретичних і практичних проблем, історії розвитку та сучасного стану наукових філологічних знань, оволодіння термінологією з досліджуваного наукового напрямку.

ФК 2. Здатність збирати дані для філологічного дослідження, систематизувати та інтерпретувати їх; започатковувати, планувати, реалізовувати та коригувати послідовний процес ґрунтовного наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності.

ФК 3. Здатність аналізувати філологічні явища з погляду фундаментальних філологічних принципів і знань, класичних і новітніх дослідницьких підходів, а також на основі відповідних загальнонаукових методів.

ФК 4. Здатність розв'язувати широке коло проблем і завдань у галузі філології на основі розуміння їх природи, чинників впливу, тенденцій розвитку і з використанням теоретичних та експериментальних методів; розширювати та переоцінювати вже існуючі знання і професійну практику.

ФК 5. Здатність до критичного аналізу, оцінки, синтезу, продукування нових ідей і розв'язання комплексних проблем в обраній галузі філологічних досліджень.

ФК 9. Здатність формулювати фундаментальну наукову проблему в галузі філології (перекладознавство), робочі гіпотези досліджуваної проблеми, що передбачає глибоке переосмислення наявних і створення нових цілісних знань та/або професійної практики.

ФК 10. Здатність визначати методологічні засади комплексного філологічного дослідження у сферах мовознавства, літературознавства та перекладознавства, самостійно розробляти й запроваджувати методологію дослідження, яка базується на результатах наукових розвідок, міжнародних стандартах і рекомендаціях. Удосконалювати методи проведення експериментальних досліджень і застосування методів статистичної та кількісної обробки одержаних результатів.

ФК 11. Здатність виявляти спільні та відмінні тенденції в розвитку лінгвістики, літературознавства й перекладознавства.

ФК 12. Здатність використовувати системні знання мови в теоретичному / практичному, синхронному / діахронному, діалектологічному, стилістичному, соціокультурному, семіотичному аспектах для аналізу та синтезу ідей, задіювати системні знання сучасних мовознавчих, літературознавчих і перекладознавчих студій у власній дослідницько-інноваційній діяльності.

6. Результати навчання аспірантів із дисципліни (освітнього компонента) «Перекладознавство у міждисциплінарному вимірі».

Результати навчання аспірантів із дисципліни базуються на програмних результатах навчання, визначених освітньо-науковою програмою «Філологія у вимірах сьогодення: мовознавство, літературознавство, перекладознавство»:

ПРН 2. Критично аналізувати та оцінювати основні класичні та новітні філологічні концепції, фундаментальні праці конкретної філологічної спеціалізації, глибоко розуміти теоретичні й практичні проблеми в галузі дослідження і пропонувати шляхи їх вирішення.

ПРН 3. Порівнювати і класифікувати різні наукові погляди у галузі дослідження, формулювати й обґрунтовувати власну наукову концепцію; критично аналізувати власні наукові досягнення і здобутки інших дослідників.

ПРН 4. Оволодіти методологією наукової та педагогічної діяльності, запроваджувати сучасні методи наукових досліджень для розв'язання широкого кола проблем і завдань у галузі філології.

ПРН 13. Визначити мету власного наукового дослідження, генерувати нові ідеї, мислити абстрактно, адаптуватися до нових умов і ситуацій.

ПРН 14. Формулювати фундаментальну наукову проблему в галузі філології (перекладознавство) та робочу гіпотезу з досліджуваної проблеми.

ПРН 15. Застосовувати принципи організації й проведення комплексних теоретичних і експериментальних досліджень в сфері філології (перекладознавство) з

урахуванням відомих наукових розвідок, міжнародних стандартів і рекомендацій.

ПРН 16. Виявляти спільні та відмінні тенденції розвитку лінгвістики, літературознавства й перекладознавства.

ПРН 22. Приймати обґрунтовані рішення, мотивувати людей задля руху до спільної мети; цінувати та поважати різноманітність і мультикультурність (толерантність); усвідомлювати рівні можливості і гендерні проблеми.

Таблиця 1

**Матриця відповідності програмних результатів навчання,
методів навчання та формоцінювання з навчальної дисципліни
(освітнього компонента) «Перекладознавство у міждисциплінарному вимірі»**

Результати навчання	Методи навчання	Форми оцінювання
ПРН 2. Критично аналізувати та оцінювати основні класичні та новітні філологічні концепції, фундаментальні праці конкретної філологічної спеціалізації, глибоко розуміти теоретичні й практичні проблеми в галузі дослідження і пропонувати шляхи їх вирішення. ПРН 3. Порівнювати і класифікувати різні наукові погляди у галузі дослідження, формулювати й обґрунтовувати власну наукову концепцію; критично аналізувати власні наукові досягнення і здобутки інших дослідників. ПРН 4. Обирати адекватну предмету філологічного дослідження методологію, запроваджувати сучасні методи наукових досліджень для розв'язання широкого кола проблем і завдань у галузі філології. ПРН 13. Визначати мету власного наукового дослідження, генерувати нові ідеї, мислити абстрактно, адаптуватися до нових умов і ситуацій. ПРН 14. Формулювати фундаментальну наукову проблему в галузі філології (мовознавство, літературознавство, перекладознавство) та робочу гіпотезу з досліджуваної проблеми. ПРН 15. Застосовувати принципи організації й проведення комплексних теоретичних і експериментальних досліджень в сфері філології (мовознавство, літературознавство,	<i>Методи організації та здійснення навчальної діяльності:</i> словесні (пояснення, розповідь, лекція, бесіда) та практичні; репродуктивні та проблемно-пошукові; самостійної роботи, індивідуальні завдання (творчі есе з теоретичних проблем когнітивно-дискурсивних аспектів перекладознавства, когнітивно-дискурсивний аналіз різножанрових текстів (художніх і нехудожніх) та їх переклад. <i>Методи стимулювання і мотивації навчальної діяльності:</i> дискусія, пізнавальні ігри, створення ситуації інтересу у процесі викладення матеріалу, створення ситуації новизни, опора на життєвий досвід аспіранта. <i>Методи контролю і самоконтролю в навчальній діяльності:</i> усний, письмовий, тестовий, самоконтроль і самооцінка. <i>Логічні методи навчання:</i> абстрагування, аналізу і синтезу, індуктивний, дедуктивний. <i>Дослідницький метод.</i> <i>Ігровий метод.</i> <i>Імітаційний метод.</i> <i>Кейс-метод.</i>	<i>Вхідний контроль</i> (як передумова успішної організації вивчення дисципліни). <i>Поточний контроль</i> (оцінюється аудиторна, самостійна робота та інші види навчальної діяльності аспіранта; проводиться на кожному практичному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи; передбачає оцінювання теоретичної підготовки і практичних навичок аспірантів із зазначеної теми (у тому числі самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на практичних заняттях). <i>Модульний контроль</i> (оцінювання модульної контрольної роботи). <i>Підсумковий (семестровий) контроль</i> (проводиться у формі заліку/іспиту за обсягом усього навчального матеріалу, визначеного робочою програмою навчальної дисципліни).

перекладознавство) з урахуванням відомих наукових розвідок, міжнародних стандартів і рекомендацій. ПРН 16. Виявляти спільні та відмінні тенденції розвитку лінгвістики, літературознавства й перекладознавства. ПРН 22. Приймати обґрунтовані рішення, мотивувати людей задля руху до спільної мети; цінувати та поважати різноманітність і мультикультурність (толерантність); усвідомлювати рівні можливості і гендерні проблеми.		

7. Система оцінювання результатів навчання (критерії оцінювання результатів навчання та засоби діагностики навчальних досягнень аспірантів)

Контроль результатів навчання аспіранта з дисципліна «Перекладознавство у міждисциплінарному вимірі» здійснюється у формі *вхідного, поточного, модульного та підсумкового (семестрового) контролю*.

Вхідний контроль застосовується як передумова успішної організації вивчення дисципліни.

Він надає змогу визначити наявний рівень знань аспірантів і слугує орієнтиром для реалізації індивідуального підходу в процесі викладання дисципліни та визначенні форм організації освітнього процесу і методів навчання.

Поточний контроль успішності аспірантів здійснюється протягом семестру. Під час опанування навчальним матеріалом оцінюється аудиторна, самостійна робота та інші види навчальної діяльності аспіранта. Поточний контроль проводиться на кожному семінарському занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки і практичних навичок аспірантів із зазначеної теми (у тому числі самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на семінарських заняттях. Поточне оцінювання всіх видів навчальної діяльності аспірантів здійснюється *за накопичувальною системою*.

Система оцінювання результатів навчання аспірантів з дисципліни «Перекладознавство у міждисциплінарному вимірі»

Види навчальної діяльності аспіранта	Аудиторна навчальна робота аспіранта (на семінарах)				Модульна контрольна робота	Самостійна навчальна робота аспіранта
Теми семінарських занять	1	2	3	4	50	Реферат
Максимальна кількість балів	10	10	10	10		10

Модульний контроль. Семестровому контролю з навчальної дисципліни «Перекладознавство у міждисциплінарному вимірі» передую написання аспірантами модульної контрольної роботи.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи з дисципліни
«Перекладознавство у міждисциплінарному вимірі»

Модульна контрольна робота включає 2 завдання, з яких кожне оцінюється за наступними критеріями. Відповідь на кожне завдання модульної контрольної роботи оцінюється за 25- бальною шкалою.

23-25 балів виставляються за вичерпну, змістовну, логічну та послідовну за викладом відповідь, що містить самостійні судження та демонструє здатність творчого розв'язання завдання.

18-22 бали виставляються за умови, що відповідь правильна, повна, змістовна, послідовна, але містить незначні помилки у викладі теоретичного матеріалу і практичного розв'язання проблеми, рівень самостійності суджень недостатній.

15-17 балів виставляються за умови, що відповідь неповна, схематична, є неточності і помилки в розкритті проблеми, рівень самостійності суджень недостатній.

14 балів і менше виставляється за умови відсутності вичерпаної відповіді на питання, наявності значної кількості неточностей і фактологічних помилок, що свідчить про поверховість знань аспіранта.

Виконане завдання має включати такі складники: обґрунтування актуальності, викладення змісту, висновки.

Максимальна кількість балів за виконану МКР становить 50.

Підсумковий (семестровий) контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання аспірантів на завершальному етапі вивчення дисципліни.

№ з/п	Форма підсумкового контролю	Види навчальної діяльності аспіранта	Максимальна кількість балів
1.	Передбачений підсумковий контроль – залік	Аудиторна та самостійна навчальна робота аспіранта	50
2.		Модульна контрольна робота(МКР)	50
3.		Залік	100

Аспірант вважається допущеним до семестрового контролю, якщо він виконав усі види робіт, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни.

Незалежно від форми здобуття третього рівня вищої освіти (очної (денної і вечірньої) і заочної) аспіранти зобов'язані відвідувати аудиторні заняття і проходити всі форми поточного та підсумкового контролю, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни.

У разі неможливості аспірантам вечірньої та заочної форм здобуття освіти відвідувати всі аудиторні заняття з об'єктивних причин, вони складають індивідуальний графік відвідувань (не менше 50%), а решту завдань виконують дистанційно. Аспіранти погоджують цей графік із викладачем і відділом науково-дослідної роботи. Графік повинен бути затверджений проректором із наукової роботи.

Якщо аспіранти денної форми здобуття вищої освіти через поважні причини (хвороба, надзвичайні сімейні обставини тощо) не можуть відвідувати певну кількість аудиторних занять, вони мають їх відпрацювати. Процедура та форми і терміни відпрацювання пропущених занять із навчальної дисципліни аспірантами денної та заочної форми здобуття освіти визначає кафедра германських і романських мов і доводить до відома аспірантів конкретні графіки відпрацювання пропущених занять із дисципліни і критерії оцінювання.

Семестровий контроль із навчальної дисципліни «Перекладознавство у міждисциплінарному вимірі» проводиться у формі *заліку* за обсягом усього навчального матеріалу, визначеного робочою програмою навчальної дисципліни, і в терміни, встановлені навчальним планом і графіком навчального процесу.

Оцінювання на заліку здійснюється за національною шкалою, за 100-бальною шкалою і шкалою ЄКТС. На заліку науково-педагогічний працівник виставляє семестровий рейтинговий бал, оцінку за залік («зараховано / не зараховано»), кількість балів за 100-бальною шкалою й оцінку за шкалою ЄКТС.

Аспіранти, які мають семестровий рейтинговий бал із навчальної дисципліни 60 і вище, отримують оцінку «зараховано» і відповідну оцінку у шкалі ЄКТС без складання заліку.

Аспіранти, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни 59 і нижче, складають залік. Якщо аспірант на заліку отримав підсумкову оцінку з дисципліни за національною шкалою «не зараховано», то, крім цієї оцінки, у відомості обліку успішності йому, незалежно від набраного семестрового рейтингового балу, виставляється оцінка FX за шкалою ЄКТС і 0 балів за 100 бальною шкалою.

Підсумковий рейтинговий бал	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	Відмінно
82 – 89	B	добре
75 – 81	C	
66 – 74	D	задовільно
60 – 65	E	
0 – 59	FX	незадовільно

На заліку у графі відомості обліку успішності «Відмітка про залік» науково-педагогічний працівник виставляє:

- оцінку за залік за національною шкалою («зараховано»);
- кількість балів, що відповідає підсумковому рейтинговому балу аспіранта з навчальної дисципліни (кількість балів за 100-бальною шкалою);
- оцінку за шкалою ЄКТС (A, B, C, D, E).

В Індивідуальний навчальний план аспірант записує точну назву дисципліни (аббревіатури не допускаються), кількість годин і кредитів, підсумкову оцінку з дисципліни за національною шкалою, кількість балів за 100-бальною шкалою і оцінку за шкалою ЄКТС.

8. Програма навчальної дисципліни. Тематичний план занять

№ з/п	№ і назва теми (включно із темами, що винесені на самостійне опрацювання)	Кількість годин							
		Денна / вечірня форма				Заочна форма			
		Ра- зом	у тому числі			Ра- зом	у тому числі		
			Лек ції	Семінар- ські / практичні заняття	Само- стійна робота		Лек ції	Семінар ські / практич ні заняття	Самостійна робота
Модуль 1									
Змістовий модуль 1. Міждисциплінарний характер перекладознавства у теоретико-методологічному вимірі									
1.	Новітні напрями гуманітарних знань з огляду перекладознавства. Аналіз історико-культурних засад урахування в перекладацькій теорії і практиці досліджень із міжкультурної комунікації, семіотики, дискурсології, когнітивістики, концептології.	8	2	--	6	8	--	--	8
2.	Міжкультурна комунікація і переклад. Теорії зв'язку мови, мислення і культури, ролі мови в міжкультурній комунікації; аналіз основних видів комунікації (вербальна, невербальна, паравербальна), а також основних функцій комунікації.	8	2	--	6	9	1	--	8
3	Систематизація знань про семіотичні дослідження в перекладі Семіотика як наука про знакові системи: семіотика і вторинні моделюючи системи; мистецтво як знаковий феномен: кореляція креолізованих текстів у перекладі як полікодних систем; сучасні напрями семіотики з огляду перекладу – біосеміотика, етносеміотика, лінгвосеміотика, абстрактна семіотика.	10	2	2	6	10	1	1	8
4	Дискурсивний підхід у перекладознавстві. Поняття дискурсу і тексту в перекладі, дискурс як інституційне явище, типи (види) дискурсу, текстологічна диверсифікація дискурсу.	8	2	--	6	10	1	1	8
5	Лінгвоконцептологія і перекладознавство. Аналіз статичних і динамічних когнітивних структур у перекладі (концепт, фрейм, сценарій): психолінгвістичний, лінгвокогнітивний і лінгвокультурологічний підходи до вивчення концептів; способи ідентифікації концепту в тексті оригіналу; застосування фреймових і слотових моделей у перекладацькій практиці.	10	2	2	6	9	1	--	8
	Разом годин за модулем 1	44	10	4	30	46	4	2	40

Змістовий модуль 2 Полідисциплінарні теоретико-методологічні принципи перекладознавчих досліджень									
6.	Теоретико-методологічні концепції міжкультурної комунікації в перекладі Концепції «культурної граматики» (Е. Холл), концепції «ментальних програм» (Г. Ховстеде), концепції мови і культури (Е. Сепір, У. Уорф), які передбачають, окреслюють і прогнозують інваріантні / варіативні проблеми перекладу у ракурсі міжкультурної комунікації	10	2	2	6	8	--	--	8
7.	Семіотичний підхід до перекладу Тлумачення поняття «текст культури» (термін – Ю. Лотмана) з огляду семіотичного підходу до перекладу; розгляд процесу і результату перекладу як явища мистецтва з урахуванням креативності впливу перекладача у його/її індивідуально-авторському прояві на адекватність відтворення оригіналу в перекладі; полікодовість тексту оригіналу в перекладі; поняття «мистецтво перекладу» (підходи Р. Барта, У. Еко, К. Леві-Стросса); сучасні вітчизняні дослідження психології перекладацької творчості (О. Ребрій, С. Засєкін);	8	2	--	6	8	--	--	8
8.	Інституційні дискурси в перекладі «Відтворення дискурсу» і «переклад тексту» як засадничі методологічні поняття дискурсології в перекладі; текст-типологія прагматичних текстів у перекладі; релевантність поняття «мовленнєвий акт» цілям усного перекладу.	8	2	--	6	8	--	--	8
9.	Методи концептуального аналізу в перекладі Перекладацьке рішення як основа визначення стратегії перекладу; розвиток методів когнітивного моделювання в перекладознавстві; методика фреймового моделювання текстового концепту в перекладі.	10	2	2	6	8	--	--	8
10	Стратегії і тактики перекладу крізь призму міждисциплінарного підходу Методи перекладознавчого, зіставного компаративного і контрастивного аналізу одиниць аналізу, що відповідають цілям оригіналу в перекладі	10	2	2	6	12	2	2	8
	Разом годин за модулем 2	46	10	6	30	44	2	2	40
	Усього годин	90	20	10	60	90	6	4	80

9. Рекомендована література

Основна:

1. Гудманян, А. Г., Сітко, А. В., & Єнчева, Г. Г. (2020). Основи перекладознавства: навчальний посібник (с. 18-26, 37-44). Вінниця: Нова Книга.
2. Професійно-орієнтований переклад у когнітивно-дискурсивному ракурсі (2018): навчальний посібник / В. Г. Ніконова, Ю. В. Кононець, Х. Б. Мелько, Е. В. Польова, В. Б. Скрябіна, В. П. Сніцар, О. І. Чернікова. Київ: Видавничий центр КНІУ.
3. Риженко М. А. Становлення і розвиток міжкультурної комунікації як науки в межах англomовного дискурсу. Проблеми семантики слова, речення та тексту. Вип. 25. 2020. С. 350-356.
4. Швачко С. О. Об'єкти перекладознавства: монографія / С. О. Швачко, І. К. Кобякова, Т. О. Анохіна. – Суми: СумДУ, 2019. – 222 с.
5. ЩИПАЧОВА, Д. (2022). ENGLISH TRANSLATION DISCOURSE AS A RESULT OF THE IMPLEMENTATION OF TRANSLATION STRATEGIES. *АКАДЕМІЧНІ СТУДІЇ. СЕРІЯ «ГУМАНІТАРНІ НАУКИ»*, (1), 203-208.
6. A History of Modern Translation Knowledge. Sources, Concepts, Effects. Ed. by L. D'hulst, Y Gambier. Amsterdam / Philadelphia: John Benjamins Publ. Comp, 2018. 475 p.
7. Discourse Markers in Everyday English Communication: Translation and Corpus Verification: MANUAL for Higher Education Institutions that Carry Out Educational Activities at the First (Bachelor) and the Second (Master) Levels of Higher Education in the Specialty 035 Philology (2022) . / Y. Kapranov, T. Tron. Kyiv: KNLU Publishing House, 128 p.
8. Kapranov, Ya. V., Tron T. V. (2022). Corpus tools OPUS for ensuring intelligent translation (based on L1 and L2 texts of English-Ukrainian film discourse). *Visnyk KNLU. Ser. Philology*, 25(2), 70-80.
9. Kourdis, E., & Petrilli, S. Introduction: Translation and Translatability in Intersemiotic Space. *Punctum: International Journal of Semiotics*, 2020, 6(1), 5–14. <http://doi.org/10.18680/hss.2020.0001>
10. Media and Translation. An Interdisciplinary Approach / ed. by Dror Abend-David. URL : Media and Translation: An Interdisciplinary Approach: Dror Abend-David: Bloomsbury Academic The Handbook of Translation and Cognition. – Hoboken, NJ : Wiley Blackwell, 2017. – P. 555–558.
11. Munday, J., Ramos Pinto, S., & Blakesley, J. (2022). *Introducing Translation Studies: Theories and Applications* (5th ed.). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780429352461>
12. Rebrii, O. V. (2018). Translation as a means of constructing cultures: Philosophical foregrounding. *Cognition, Communication, Discourse*, (16), 64–71. Retrieved from <https://sites.google.com/site/cognitiondiscourse/vypusk-no16-2018/rebrii-o-v>
13. Seregina, Tatiana & Zubanova, Svetlana & Druzhinin, Viktor & Shagivaleeva, Guzalia. (2019). The Role of Language in Intercultural Communication. *Space and Culture, India*. 7. 243-253. 10.20896/saci.v7i3.524.

Додаткова:

1. Актуальні проблеми теорії і практики сучасного перекладу: монографія / С.М. Амеліна, О. В. Бабенко, Н. В. Білоус [та ін.] ; за заг. ред. С.М. Амеліної. К.: ЦУЛ, 2018. 470.
2. Ваховська, О. В. (2022). Переклад: слово, яке обернулося образом. *ВЧЕНІ ЗАПИСКИ*, 220221.
3. Загороднова В .Ф. Основи міжкультурної комунікації: навч. посіб. Бердянськ: БДПУ, 2018.
4. Івз Гамбієр, & Ван Дорслар, Л. (Ред.). (2020). *Енциклопедія перекладознавства* (Том 2, с. 142-152; пер. з англ.; О. А. Калиниченко, & Л. М. Черноватий, Заг. ред.). Вінниця: Нова книга.
5. Кравченко Н. К. *Дискурс и дискурс-анализ: краткая энциклопедия*. Киев: «Интерсервис», 2017. 288 с.

6. Погребняк І. В. (2017). Семіотичні ідеї як наукова проблема: історична реконструкція. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія. Вип. 31(1). С.184-186. Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_filol_2017_31\(1\) 52](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_filol_2017_31(1) 52)
7. Boryuk L. Translation as Intercultural Communication: English – Ukrainian : навч. посіб. Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2018.
8. House, J. (2016). Translation as communication across languages and cultures. New York : Routledge. doi: 10.4324/9781315668956
9. Radzievska, O. V. (2020). The lexical and semantic problems of translation and the ways of their solving. *НАУКОВИЙ ВІСНИК МІЖНАРОДНОГО ГУМАНІТАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ*, 119.
10. Rubert, I., & Kapitonova, M. (2017). On the Problem of Interpreting-Psycholinguistics Interaction: Interlinguistic Interference. Journal of Siberian Federal University. Humanity & Social Sciences. 3 (10), 400–408.

11. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання якого передбачає навчальна дисципліна (за потреби).

Електронний ресурс, на якому розміщено додаткову інформацію щодо дисципліни – вебсайт КНЛУ <https://aspirantura.knlu.edu.ua/kabinet-aspiranta-osvitn%ca%b9o-naukovi-prohramy/>